

Bos § 7

Dnr KS 0013/2018

Vårdtyngdsmätning hösten 2018

Ärendebeskrivning

Vårdtyngdsmätning från hösten 2018 och januari 2019 har inkommit.
Vårdtyngdsmätning genomförs enligt Katz ADL-index och Bergerskalan.

Socialchef Marie-Louise Forsberg-Fransson föredrar ärendet.

Bildnings- och sociala utskottets förslag

Bildnings- och sociala utskottet hänskjuter ärendet till kommunstyrelsen.

2018-01-10

Kommunstyrelsen

Vårdtyngdsmätning hösten 2018

Inledning

Kommunen genomför sedan 2010 två vårdtyngdsmätningar inom äldreomsorgen per år, en vecka 4 och en vecka 37 respektive år. Syftet med dessa mätningar är att följa upp om kommunens personalresurser inom äldreomsorgen nyttjas effektivt samt eventuella behov av förändringar i bemanningen. Vårdtyngdsmätningen består av en mätning enligt ADL-trappan, en mätning enligt Bergerskalan och en mätning av medicinskt status hos de boende i särskilt boende. Resultatet av mätningen enligt ADL-trappan omvandlas sedan till ett personalbehov enligt fastställd skala. Vid vissa tillfällen har inte mätningen genomförts.

Denna rapport avser vårdtyngdsmätning vecka 41 år 2018 för Treskillingen, vecka 43 år 2018 för Solgården samt vecka 1 år 2019 för Koppargården. men innehåller i en bilaga även en historisk jämförelse vad gäller mätningarna enligt ADL-trappan (KATZ ADL-index).

Metod

Katz ADL-index, ADL-trappan samt bedömning av personalbehov

Detta är en metod där funktionsförmågan bedöms hos personer, i detta fall personer som bor i särskilt boende. Syftet med bedömningen är i första hand att bedöma den enskilde personens behov av hjälp från annan person.

Katz ADL-index, där ADL står för Activity Daily Life, presenterades 1963 av Sidney Katz, Amasa B Ford, Roland W Moskowitz, Beverly A Jackson och Marjorie W Jaffe i artikeln "Studies of illness in the aged. The index of ADL: A standardized measures of biological and psychosocial function" i tidskriften Journal of the American Medical Association. Katz-indexet består av följande sex personliga aktiviteter:

- Badning
- På-avklädning
- Toalettbesök
- Förflyttning
- Kontinens
- Födointag

Katz ADL-indexets validitet och reliabilitet fastslogs av Kerstin Hulter Åsberg och Ulla Sonn 1989 i artikeln "The cumulative structure of personal and instrumental ADL. A Study of elderly people in a health service district" i tidskriften Scandinavian Journal of Rehabilitation Medicine.

ADL-trappan är ett instrument som förutom Katz-indexets personliga aktiviteter, består av följande fyra instrumentella aktiviteter

- Städning
- Matuppköp
- Transport
- Matlagning

Metoden presenterades närmare av Kerstin Hulter Åsberg i boken "ADL-trappan" från 1990 och har enligt Ulla Sonn och Kerstin Hulter Åberg i artikeln "Assesment of activities of daily living in the elderly. A study of a population of 76-years-olds in Gothenburg, Sweden" i tidskriften Scandinavian Journal of Rehabilitation Medicine från 1991 god validitet och reliabilitet.

Bedömningen i metoden med ADL-trappa avser graden av beroende av hjälp som den enskilde har. I den metod som tillämpas i Ljusnarsbergs kommun benämns de tio grundläggande aktiviteter enligt följande:

Steg 0: Oberoende av hjälp vid alla tio aktiviteterna

Steg 1: Beroende av hjälp vid en av de tio aktiviteterna

Steg 2: Beroende av hjälp vid städning och en aktivitet till

Steg 3: Beroende av hjälp vid städning, matuppköp och en aktivitet till

Steg 4: Beroende av hjälp vid städning, matuppköp, transport och en aktivitet till

Steg 5: Beroende av hjälp vid samtliga instrumentella aktiviteter och en personlig aktivitet

Steg 6: Beroende av hjälp vid samtliga instrumentella aktiviteter, badning och en personlig aktivitet till

Steg 7: Beroende av hjälp vid samtliga instrumentella aktiviteter, badning, på-avklädning och en personlig aktivitet till

Steg 8: Beroende av hjälp vid samtliga instrumentella aktiviteter, badning, på-avklädning, toalettbesök och en personlig aktivitet till

Steg 9: Beroende av hjälp vid samtliga instrumentella aktiviteter, badning, på-avklädning, toalettbesök, förflyttning och en personlig aktivitet till

Steg 10: Beroende av hjälp vid samtliga tio aktiviteter

Steg 11: Övriga, beroende av hjälp vid två eller flera aktiviteter, men ej klassificerade enligt ovan

Utifrån ovanstående aktiviteter görs en bedömning av vilket steg (alternativt grad) den enskilde anses tillhöra.

Via ADL-trappan görs en bedömning av vilket personalbehov som finns utifrån den vårdtyngd som finns. För Ljusnarsbergs kommun tillämpas denna beräkning av personalbehovet:

Person i steg 0-4 genererar 0,25 årsarbetare.

Person i steg 5-7 genererar 0,40 årsarbetare.

Person i steg 8-11 genererar 0,65 årsarbetare.

Demensavdelning genererar 0,50 årsarbetare utöver ovanstående.

Bergerskalan

Eugene Y Berger presenterade 1980 ett instrument för att skatta och beskriva graden av kognitiv funktionsnedsättning i artikeln "A system for rating the severity of senility" i tidskriften Journal of American Geriatrics Society. Instrumentet blev sedan kallat Bergerskalan.

Bergerskalan mäter den mentala störningen till följd av någon neurologisk skada, till exempel vid demens eller stroke. Varje persons mentala förmåga bedöms efter följande skala:

Skala 0: Inga problem på grund av mental förmåga.

Skala 1: Lite glömsk, har vissa minnessvårigheter

Skala 2: Besvärande glömska, något rumsligt desorienterad, förlägger föremål och har svårt att hitta ord.

Skala 3: Behöver instruktioner, behöver vägledning och uppmuntran för att klara vardagssituationer.

Skala 4: Behöver assistans, kan inte handla utifrån enbart muntliga instruktioner samt klarar ej tid och rum.

Skala 5: Ej kommunicerbar, kan inte kommunicera begripligt med ord och har påtagliga minnesluckor.

Skala 6: Reagerar bara på beröring, är neurologiskt utslagen.

Bergerskalan anses ha en god validitet och reliabilitet vid en allmän bedömning av en person men är mer begränsad som instrument när en mer specifik bedömning krävs (Berger, Eugene Y, "The institutionalisation of patients with Alzheimer's disease", Danish Medicine Bulletin, 1985).

Klassificeringen enligt Bergerskalan medför inget i vårdtyngdsmätningen vad gäller behovet av personal.

Medicinsk status

Varje person med särskilt boende bedöms även utifrån medicinsk status, innebärande att den enskilde graderas efter vilken medicinsk omvårdnad, vård och/eller rehabilitering som den har behov av. Vid denna bedömning används följande skala:

Grad 1: Ingen medicinsk omvårdnad/rehabilitering. Personen behöver enbart allmänt inriktade insatser och egenvård.

Grad 2: Lättare medicinsk omvårdnad/rehabilitering. Personen behöver medicinska/rehabiliterande insatser som ej kräver individuell instruktion eller delegation samt insatser som görs efter generell instruktion.

Grad 3: Individuellt instruerade/delegerade sjukvårds- och rehabiliteringsuppgifter. Personen behöver medicinsk vård, omvårdnad och rehabilitering som endast får utföras efter individuell instruktion/delegation efter en utbildningsinsats av sjuksköterska, sjukgymnast eller arbetsterapeut.

Grad 4: Kvalificerad medicinsk omvårdnad. Personen behöver medicinsk vård, omvårdnad och rehabilitering som endast i undantagsfall delegeras och då efter omfattaande utbildningsinsats av sjuksköterska, sjukgymnast eller arbetsterapeut.

Grad 5: Högkvalificerad medicinsk/teknisk omvårdnad. Personen behöver medicinsk vård och omvårdnad som kräver insatser av legitimerad personal. Arbetsuppgifterna inom vård och omvårdnad kan ej delegeras.

Bedömningen av medicinsk status medför inget i vårdtyngdsmätningen vad gäller behovet av personal.

Övrigt

Bedömningarna enligt ADL-trappan, Bergerskalan och av den medicinska statusen görs av personalen inom äldreomsorgen. Bedömningarna noteras på papper men respektive persons resultat är avidentifierat och vid sammanställningen behandlas dessa konfidentiellt. Resultaten av bedömningarna har tidigare sammanställts av olika personer medan föreliggande sammanställning har genomförts av kanslichef Anders Andersson.

Vad gäller de statistiska uppgifterna gällande befintlig personal har dessa inhämtats från ekonomiavdelningen och det underlag som legat till grund för kommunens budget respektive redovisat år. Beträffande budgeterad bemanning i B-huset på Treskillingen, finns dessa uppgifter inte särskilt framtagna vid budgetarbetet utan uppgifterna har erhållits av respektive tjänstgörande enhetschef.

Vad gäller de historiska resultaten av mätningen enligt ADL-trappar har ej några resultat från vecka 4 år 2012 kunnat hittas i diariet, ej heller anges i något av protokollen från sociala utskottet eller kommunstyrelsen att någon redovisning skulle gjorts av en sammanställning av en vårdtyngdsmätning vid denna tidpunkt. Likaledes gäller beträffande våren 2016. Därav redovisas inga resultat från dessa tillfällen.

Beträffande den budgeterade personalstaten anges den i antal årsarbetare och detta skall inte förväxlas med antal personer som arbetar inom äldreomsorgen. För det första har det budgeterade ekonomiska utrymmet i personalstaten vissa år nyttjats till lönebidragsanställningar, vilket medfört ett större antal personal än budgeterat eftersom kostnaden för personal blir lägre med lönebidragsanställningar och därmed ges utrymme för större

personalbemanning är budgeterat. För det andra utgör begreppet årsarbetare 100 procentiga tjänster, inom äldreomsorgen förekommer till viss del deltidstjänster, varför antalet personer blir fler än antalet årsarbetare.

Resultat

Mätning enligt ADL-trappan samt bedömning av personalbehov

Följande resultat uppnås vid mätning hösten 2018/januari 2019:

Koppargården

Avdelning	Antal boende Steg			Tillägg (åa) Demens- boende	Summa, boende	Summa, årsarbetare
	0-4	5-7	8-11			
Kristallen	2	2	7		11	5,85
Diamanten	3	5	1		9	3,40
Rubinen	0	0	9	0,5	9	6,35
Opalen	0	2	9		11	6,65
Summa	5	9	26		40	22,25

Treskillingen

Avdelning	Antal boende Steg			Tillägg (åa) Demens- boende	Summa, boende	Summa, årsarbetare
	0-4	5-7	8-11			
	42	9	12		63	21,90

Solgården

Avdelning	Antal boende Steg			Tillägg (åa) Demens- boende	Summa, boende	Summa, årsarbetare
	0-4	5-7	8-11			
Solgården	5	7	13		25	12,50
Heden	3	4	1		8	3,00
Summa	8	11	14		33	15,50

Mätning enligt Bergerskalan

Följande resultat uppnås vid mätning hösten 2018/januari 2019:

Koppargården

Avdelning	Antal boende						Summa
	Steg						
	0-1	2	3	4	5	6	
Kristallen	4	1	5	0	1	0	11
Diamanten	5	3	1	0	0	0	9
Rubinen	1	0	2	1	5	0	9
Opalen	4	0	2	2	3	0	11
Summa	14	4	10	3	9	0	40

Treskillingen

Avdelning	Antal boende						Summa
	Steg						
	0-1	2	3	4	5	6	
	53	3	1	5	1	0	63

Solgården

Avdelning	Antal boende						Summa
	Steg						
	0-1	2	3	4	5	6	
Solgården	10	3	4	2	6	0	25
Heden	3	0	2	1	2	0	8
Summa	13	3	6	3	8	0	33

Mätning av medicinsk status

Nedan följer de boendes medicinska status vid mätning hösten 2018/januari 2019:

Koppargården

Avdelning	Antal boende					Summa
	Steg					
	1	2	3	4	5	
Kristallen		1	10			11
Diamanten			10			10
Rubinen			9			9
Opalen			11			11
Summa			40			41

Treskillingen

Avdelning	Antal boende					Summa
	Steg					
	1	2	3	4	5	
	32	26	5	0	0	63

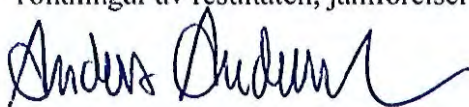
Solgården

Avdelning	Antal boende					Summa
	Steg					
	1	2	3	4	5	
Solgården	1	1	23	0	0	25
Heden			8			8
Summa			31			33

Avslutning

Vad gäller denna sammanställning har valts att enbart förklara mätmetoderna och resultaten från hösten 2018 och våren 2019 samt KATZ ADL-indexresultaten 2010-2018/2019.

Tolkningar av resultaten, jämförelser med budget eller andra fördjupade analyser har ej gjorts.

Anders Andersson
Kanslichef

Bilaga

Vårdtyngdsmätning enligt ADL-trappan, antal årsarbetare

Avdelning	År 2010		År 2011		År 2012		År 2013	
	v 4 Gene- rerat	v 37 Gene- rerat	v 4 Gene- rerat	v 37 Gene- rerat	v 4 Gene- rerat	v 37 Gene- rerat	v 4 Gene- rerat	v 37 Gene- rerat
Koppargården								
Kristallen/A	6,20	9,75	6,50	6,25		6,90	6,90	6,10
Diamanten/B	6,40	8,75	7,15	6,25		5,85	6,00	5,60
Rubinen/C	7,65	4,75	5,85	5,85		6,50	5,85	5,20
Opalen/D	6,80		4,75	6,40		6,65	6,15	6,40
Summa	27,05	23,25	24,25	24,75		25,90	24,90	23,30
Treskillingen								
B-huset								4,25
Summa								4,25
Solgården								
Solgården	7,95	10,70	10,95	10,20		9,10	11,60	9,80
Heden	5,20	4,95	4,55	4,55		4,95	4,95	4,80
Summa	13,15	15,65	15,50	14,75		14,05	16,55	14,60

Vårdtyngdsmätning enligt ADL-trappan, antal årsarbetare

Avdelning	År 2014		År 2016		År 2017		År 2018	
	v 4 Gene- rerat	v 37 Gene- rerat	Vår Gene- rerat	v 37-39 Gene- rerat	Vår Gene- rerat	Höst Gene- rerat	Vår Gene- rerat	Höst Gene- rerat
Koppargården								
Kristallen	6,00			4,15	4,96	5,95	5,05	5,85
Diamanten	5,70			5,55	4,05	4,90	4,65	3,40
Rubinen	5,85			4,15	6,10	5,70	5,20	6,35
Opalen	6,40			5,20	4,95	6,50	6,25	6,65
Summa	23,95	21,80		19,05	20,06	23,05	21,15	22,25
Treskillingen								
A-, C- och D-hus				9,17	14,25	18,60	20,25	
B-huset	5,35	5,60		6,35	5,55	6,35	0	
Summa	5,35	5,60		15,52	19,80	24,95	20,25	21,90
Solgården								
Solgården	11,45			6,50	12,45	14,10	12,40	12,50
Heden	4,55			3,90	0	0	0	3,00
Summa	16,00	14,80		10,40	12,45	14,10	12,40	15,50